

Mòdul 3.1. El català, una tasca quotidiana

1. La diferència entre perfils professionals dels Equipaments Cívics i Comunitaris

En els dos mòduls anteriors, s'ha desenvolupat una revisió genèrica de l'estat del català i la seva normativa i s'ha intentat vincular amb la pràctica quotidiana dels Equipaments Cívics i Comunitaris. Tot i això, com deueu haver pensat, **les tasques que es duen a terme en un d'aquests equipaments és molt diferent en funció dels perfils professionals que hi conviuen.** Com és natural, les funcions del responsable de l'Equipament Cívic no tenen gaire a veure amb la del tècnic de l'Oficina d'Afers Socials i Famílies (en aquells equipaments que en disposen d'una) o amb les que pot tenir un dinamitzador d'activitats per a gent gran. Per tant, aquest fet repercuteix directament respecte la perspectiva des de la qual s'hauria d'encarar la qüestió lingüística. En aquest sentit, doncs, a continuació s'intenta **prendre com a referència la figura del dinamitzador d'activitats per incorporar la consciència lingüística a la vostra quotidianitat.**

2. El català a la dinamització d'activitats

La dinamització d'activitats i sessions grupals és un espai molt important pel que fa al funcionament dels Equipaments Cívics. De fet, gran part dels espais es troben constantment ocupats per aquest tipus d'activitats. Així doncs, els professionals que guieu o dueu a terme aquestes activitats sou un tipus d'agent amb un paper bastant destacat pel que fa al dia a dia de l'equipament.

Malgrat la importància que les activitats i sessions grupals tenen al dia a dia de l'equipament, es tracta d'un àmbit on la qüestió lingüística ha quedat històricament oblidada. El sector de la dinamització del temps d'oci per a la creació comunitària mai ha hagut de passar gaire filtre lingüístic i, poc a poc, **s'ha anat produint un procés de deterioració que ha portat a una castellanització bastant instaurada del sector.** Tot i així, com s'ha plasmat als altres mòduls, la llengua d'interacció normalitzada depèn exclusivament dels parlants de la interacció i, per tant, sempre som a temps de modificar els nostres panorames lingüístics. En aquest cas, **la presa de consciència envers la situació del català per part dels dinamitzadors**

de les activitats és un procés clau per garantir la transformació de la situació sociolingüística.

D'entrada, cal que tingueu en compte que el coneixement de la llengua catalana és un deure a l'hora de realitzar tasques d'atenció o dinamització d'activitats pels ciutadans de Catalunya. Malgrat que, com pot haver passat, no heu hagut d'acreditar un requisit en matèria lingüística davant ningú, la vostra perspectiva sensibilitzada us hauria de portar a **revisar si teniu el coneixement suficient com per a exercir de referent catalanoparlant** a les activitats i/o sessions que dinamitzeu.

En cas que no disposeu del nivell, heu de saber que existeixen tota una sèrie de recursos i oportunitats de diferents tipus que us poden garantir un accés i un coneixement de la llengua catalana bastant eficient. De fet, tot sovint, el mateix equipament cívic ofereix la possibilitat de cursar diferents nivells de llengua catalana.

En cas que, com hauria de ser, considereu que teniu un coneixement avançat de llengua catalana, **és important que consolideu una perspectiva sensibilitzada que us empenyi a utilitzar-lo als vostres contextos de dinamització.** Com s'ha comentat al mòdul anterior, la llengua és un element de significació que s'articula a través de la configuració d'hàbits lingüístics, els quals s'encarreguen de definir els panorames lingüístics d'interacció dominant. En aquest sentit, al revisar i conèixer la situació social del català i a l'interrelacionar-la amb la vostra intenció no conformista i transformadora de la realitat social, hauríeu de procurar d'incorporar estratègies que us permetin normalitzar l'ús del català a les activitats.

Una de les grans problemàtiques que pateix la llengua catalana es troba vinculada, precisament, als contextos informals de la societat. A través de l'evolució sociocultural d'una consolidada submissió lingüística, el català ha anat quedant relegat a una posició molt vinculada amb l'àmbit escolar, acadèmic i formal, mentre que el castellà s'ha anat estenen com la llengua d'ús social informal. Aquest fenomen, a més, es troba especialment estès en diferents contextos socials de vulnerabilitat. Per tant, tenint en compte això, la vostra perspectiva transformadora

us hauria de portar a instaurar i normalitzar l'ús del català als espais informals de dinamització socioeducativa. La llengua es manté viva a través de l'ús social dels seus parlants i, aquests, majoritàriament es troben en espais d'oci i informals. Per tant, amb tal de contribuir a revertir la situació social del català, **cal apropar la llengua catalana a aquells contextos més informals de construcció de vincles comunitaris.**

Com a dinamitzadors de les sessions i activitats, **pot ser que cregueu que, el que s'ha dit fins ara, són plantejaments molt desvinculats de la pràctica** i que, com a tal, costa relacionar-los amb la vostra tasca real. En aquest cas, es considera important definir possibles comportaments que podeu tenir en dos tipus d'interacció diferent, per tal d'apropar més l'explicació a la vostra vivència: l'atenció individual i la dinamització grupal.

2.1. El català a l'atenció individual

Com a dinamitzadors d'activitats dels equipaments, pot ser que sovint us trobeu en dinàmiques col·lectives però que, a la vegada, impliquen algunes situacions d'atenció individual. En aquest cas, la qüestió lingüística esdevé especialment important.

A l'hora d'iniciar la primera interacció amb els usuaris, **cal que tingueu en compte la vostra disposició sensibilitzada respecte a la tria lingüística que fareu servir.** Tenint en compte que la tria que es fa pot acabar definit l'hàbit lingüístic d'interacció, heu de procurar utilitzar el català de forma preferent. En cas que, per diferents motius, la conversa derivi a un altra llengua, segur que trobareu la forma de restablir-la. Tot i això, com s'ha dit, l'atenció individual és un bon moment per apostar per una normalització del català als espais informals. Al cap i a la fi, la suma de tota una sèrie d'interaccions definides de forma normal en català porta a la consolidació d'un panorama lingüístic catalanoparlant.

En relació amb els usuaris menys disposats a consolidar el català com a llengua d'interacció habitual, podeu procurar d'establir estratègies que permetin no haver de renunciar a la llengua i, a més, seguir apropant el català a aquells usuaris que no

el coneixen especialment bé. Tot i això, evidentment, cal tenir en compte la potencialitat de cada interacció, i evitar situacions incòmodes o de tensió.

2.2. El català a la dinamització socioeducativa

Als espais de dinamització grupal, el català hauria de tenir un paper important. Malgrat això, com sabeu, **els panorames lingüístics tendeixen a uniformitzar-se envers l'ús d'una sola llengua i, habitualment, no s'uniformitzen envers el català.** Per tant, malgrat en moltes de les sessions o activitats de dinamització hi pot haver un alt nombre de catalanoparlants, la uniformització porta a la substitució de l'ús d'el català.

Al ser conscients del que s'ha explicat, cal que intenteu trobar eines per garantir l'ús del català als espais grupals. Moltes vegades, existeixen tota una sèrie d'usuaris que preferirien que la sessió o activitat fos en català però que, per no generar incomoditats, acaben acceptant i sotmetent-se al procés de substitució de la llengua.

Cal treballar per evitar aquests processos de substitució i així, a més, garantir la no discriminació de cap dels usuaris dels equipaments cívics. A vegades, les discriminacions lingüístiques no es prenen amb prou seriositat i s'acaben passant per alt diferents situacions que, clarament, es tracten de vulneracions de drets i discriminacions. Així doncs, **cal tenir present la dimensió de la discriminació per ser molt ràpid i reactiu a l'hora d'evitar-les.**